

DEĞİŞİM ÇAĞINDA TÜRKİYE YÜZYILI

ABDULKADİR COŞKUN

Son çeyrek yüzyılda soğuk savaş sona ermiş, teknoloji, özellikle iletişim alanında yaşanan çok önemli ve hızlı gelişmeler küreselleşme olgusunun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Özellikle mali piyasalar ve reel ekonomide yaşanan gelişmeler coğrafi bakımdan ülke sınırlarını aşarak yayılmakla kalmayıp siyasi, ekonomik, teknolojik ve sosyo-kültürel alanları, tüm sistemleri ve kavramları derinden etkilemektedir. Ulusal ile uluslararası alan, yerel ile küresel alan iç içe geçmektedir. Devletlerarası karşılıklı bağımlılıkların çok ötesinde, toplumlar arası ortak çıkarlar ve faaliyet alanları ortaya çıkmaktadır.

Demokrasi ve insan hakları gibi değerler evrensel bir nitelik ve genişleyen bir uygulama kazanmaktadır. İnsan haklarına saygılı olan, adil gelir dağılımını gerçekleştirebilen, çoğulcu demokratik rejimler kendi halklarının refahını ve mutluluğunu daha iyi temin etmektedirler. Uzun vadede bu rejimler hem ülkede hem bölgede, hem de uluslararası düzeyde istikrara ve barışa katkıda bulunmaktadır. Buna bağlı olarak da bu rejimlere sahip devletlerin jeopolitik değeri artmaktadır.¹

2020 yılında koronavirüs başlangıçta önemseyen bir salgın gibi başlamış olsa da küresel ölçek olumsuz etkileri hissedilmiştir. Bunun sonucu koronavirüs öncesi ve koronavirüs sonrası dönem diye adlandırabileceğimiz iki farklı dünya söz konusu olmuştur. Uluslararası kurumların varlığı-

la birlikte, ticari ve ekonomik faaliyetlerin rahatça yürütülebildiği, sınırların önemsiz kılındığı ve küreselleşmenin egemen olduğu, idealizm temelli bir yapıdan; ticari ve ekonomik faaliyetlerin zorlukla yapılabildiği, devletlerin güç kazanarak yetkiyi ele aldığı ve her devletin kendi olanakları dâhilinde, yaşama tutunabildiği bir sürece evrilmiştir. Yaşanan Pandemi süreciyle birlikte güven yerine kuşkunun ve türbülans etkisiyle birlikte uluslararası ilişkilerde korkunun egemen kılınması, dünya genelinde bir belirsizliğin yaşanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle bu süreç uluslararası sistemi kırılğan ve belirsiz hale getirmektedir.²

Tek kutuplu dünya; 80'lerin sonuna kadar yaşanan iki kutuplu dünya düzeninde temel bir takım siyasi, ekonomik ve kültürel farklılıklar içermektedir. Bunlar içerisinde ekonomi alanında küreselleşmenin etkisi tahminlerin ötesinde olmuş ve bu alanı giderek daha da korumasız hale getirmiştir. Küreselleşme ekonomik güvensizlik alanını genişletmiş veya var olanları daha da ağırlaştırmıştır. Bu süreçte, sermayenin giderek küreselleşmesi devletlerin bu alandaki kontrol gücünü neredeyse ortadan kaldırmıştır. IMF, DB ve DTÖ gibi küresel finans kurumlarının 1990'lardan itibaren değişen rolleri sonucu devletlerin ekonomik ve kimi zaman siyasi kararları üzerinde daha fazla söz sahibi olmaya başlamaları, ayrıca çok-uluslu şirketlerin küresel ekonomik sistemde genişleyen güç ve etkileri eko-

¹ Dr. Atilla SANDIKLI, Değişen Dünyada Türkiye'nin Stratejisi, Bilge Adamlar Stratejik Araştırma Merkezi, BİLGESAM Yayınları No: 22008,s.7

² Ferat KAYA, Pandemi Sonrası Değişen Uluslararası Sistem ve Küreselleşme, Gaziantep University Journal of Social Sciences 2020 Special Issue 261-273, s.271.

nomik güvenlik konularında devletlerin kontrol yetkilerini azaltan önemli-faktörler olmuştur. Askeri/siyasal güvenlik alanında, devletlerin bu alanda sahip oldukları gücü devam ettirmeleri nedeniyle, küreselleşmenin etkisi daha az olmuştur. Özellikle terör kaynaklı küresel tehditler siyasi istikrarı ve ulusal güvenliğin devamlılığına olumsuz etkilediği dönemler söz konusu olmuştur. Bu noktada bu gelişmelerin ülkelerin siyasi olarak değişim ve dönüşüm sürecine girmişlerdir. Özellikle bu alanda milli güvenlik, bağımsız dış politika, ekonomik bağımsızlık gibi kavramlar önemli politik unsurlar haline gelmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ilan ettiği 'Türkiye Yüzyılı'nın vizyon belgesi ülkemizin yukarı bahsettiğimiz tek kutuplu dünyanın bize sunduğu belirsizliklere ve dayatılan sömürü anlayışına karşı milli duruşumuzun bir göstergesidir. Bu beyanla, Türkiye Yüzyılı'nın, huzur, başarı, güven, istikrar, üretim, güç, bilim, barış, şefkat, istiklal ve istikbalin yüzyılı olacağı ve istikrarlaştırmacı güç Türkiye olarak daha adil bir dünya idealinin bayraktarlığını yapılacağı dünyaya ilan edilmiştir.

Türkiye yüzyılı ile küresel siyasette saygınlığı artan ve konumu güçlenen ülkemiz önemli bir siyasi aktör olarak batı ile doğu arasında köprü konumunu daha anlamlı hale getirecektir. Dünya 5'ten büyüktür mottosuyla hareket ederek her zaman mazlumun yanında olacak ve küresel dengelerin getirdiği sömürü düzeni ve haksızlıklarla mücadelesini her alanda sürdürecektir. Ülkemiz medeniyetlerin merkezinde yer alan köklü ve zaferlerle dolu bir geçmişe sahiptir. Geçmişinden devraldığı miras ve sorumlulukları Türkiye Yüzyılı vizyonuyla harmanlayarak her daim hakkın savunucusu olacaktır.

Ülkemiz modern dünyanın en önemli gereksinimi olan enerjinin de merkezi olma noktasına önemli adımlar atmıştır. Dışa bağımlı bir enerji politikasını terk ederek yerli kaynaklarla ekonomisini güçlendirmeyi hedefleyen ülkemiz Türkiye yüzyılı vizyonu ile kendisine biçilen rol yerine kendine yeten ve gerektiğinde dünyayla paylaşan bir ülke konumuna gelecektir.